

โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันในบ้านชนน

ของ กฤษณา อโศกสิน

Depression and Trauma Vented through Dreams in Krisna Asoksin's *Baan Khon Nok*

ณัณณา หมัดอาด้า*

วรรณนะ หนูหมื่น

สาขาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

*e-mail: moo_giftnanak@hotmail.com

Yanna Mad-a-dam

Wanna Numun

Program of Thai and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

Received: December 15, 2021, Revised: March 10, 2022, Accepted: March 28, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันในบ้านชนน ของ กฤษณา อโศกสิน โดยมีขอบเขตการวิจัย คือ นวนิยาย *บ้านชนน* ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษา พบว่า บาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่ระบายผ่านความฝันมี 3 ประเด็น คือ 1) ความฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ 2) ความฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า และ 3) ความฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า ความฝันของตัวเอกหญิงเกิดจากปมในใจเรื่องการผิดหวังจากครอบครัวในอดีตทำให้ตัวเอกหญิงต้องไต่หาและเติมเต็มความรักให้กับตนเองเพื่อชดเชยบาดแผลทางใจ ตัวเอกหญิงจึงเลือกสร้างครอบครัวกับชายคนรัก แต่ชายคนรักกลับไม่เข้าใจถึงความฝันของตัวเอกหญิงทำให้เธอต้องมีจุดจบในชีวิต คือ การฆ่าตัวตาย นอกจากนี้การศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน *บ้านชนน* สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นคติเตือนใจต่อการใช้ชีวิตประจำวัน กล่าวคือ เมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ก็ไม่ควรแก้ไขปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อีกทั้งการอ่านนวนิยาย *บ้านชนน* นี้ยังได้รับประสบการณ์ของผู้ที่มีโรคซึมเศร้าและทำให้ผู้อ่านเข้าใจชีวิตของผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากขึ้น

คำสำคัญ: บาดแผลทางใจ ความฝัน บ้านชนน โรคซึมเศร้า

Abstract

The objectives of this study were to explore depression and trauma vented through dreams in Krisna Asoksin's novel *"Baan Khon Nok"* written in 1978, hence it is the scope for this study. A documentary study method was employed, and results were presented in a descriptive and analytical approach. The results showed that the female protagonist's trauma is vented through dreams concerning three aspects: dreams that indicate the beginning of mental wounds and trauma, dreams that indicate an entry into depression, and dreams that indicate the end of life from depression disorder. The female protagonist's dreams are rooted in the heart of a family disappointment in the past, consequently forcing her to seek and fulfill her love to compensate her trauma. She chooses to build a family with a man she loves, but he can not help to fulfill her dreams, causing her to have an end in her life by committing suicide. Findings of this study can be used as a life lesson. That is to say, when faced with problems, one should not commit suicide as a way out. Moreover, the novel enables readers to learn from the experience of those with depression and gain better understanding of their lives.

Keywords: Depression, Dream, Baan Khon Nok, Trauma

บทนำ

โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทยปัจจุบัน เนื่องจากคนในสังคมไทยป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและมีผู้ป่วยเพิ่มขึ้นทุกปี อีกทั้งโรคซึมเศร้าเป็นโรคที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตมากสาเหตุของโรคซึมเศร้าเกิดจากหน้าที่การงาน สังคมรอบข้าง ครอบครัว หรือปัญหาในชีวิตทำให้เกิดความเครียดสะสม ผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามักมีอาการเบื่อหน่าย ท้อแท้ นอนไม่หลับ รู้สึกไม่มีคุณค่าในตัวเอง อยากตายและพยายามฆ่าตัวตาย วิกฤตกังวลตลอดเวลา (Department of Mental Health, 2019) ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* มีลักษณะของโรคซึมเศร้า คือ เธอรู้สึกไม่มีคุณค่าในตัวเอง เนื่องจาก พ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันทำให้เธอไม่มีที่พึ่งพิง เมื่อเธอมีปัญหามาเข้ามาในชีวิต เธอมักจะแก้ปัญหาด้วยตัวเองและรู้สึกวิตกกังวลกับปัญหาตลอดเวลา จนในที่สุดเธอหาทางออกของปัญหาไม่ได้ เธอเริ่มรู้สึกท้อแท้ เบื่อหน่าย ลึกลับ ในที่สุดเธอจึงเลือกจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย

นวนิยาย *บ้านขนนก* ของ กฤษณา อโศกสิน ได้กล่าวถึงโรคซึมเศร้าไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2521 นับเป็นระยะเวลา 43 ปีจนถึงปัจจุบัน คือ ปี พ.ศ. 2564 นวนิยาย *บ้านขนนก* เป็นนวนิยายที่มีความลึกลับมากในประเด็นของโรคซึมเศร้า ซึ่งในสมัยนั้นโรคซึมเศร่ายังไม่เป็นที่รู้จักของผู้คน เมื่อมีผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกของผู้ป่วยและดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกวิธี อีกทั้งผู้แต่งไม่ได้อ้างอิงหลักการของโรคซึมเศร้าแบบแพทยวิจย หากเปรียบเทียบโรคซึมเศร้าในนวนิยาย *บ้านขนนก* กับหลักการแพทย์ในปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้แต่งนวนิยายประพันธ์ได้อย่างน่าสนใจและชวนให้ผู้อ่านติดตามเนื้อเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* ชื่อว่า "เหมือนแพรว" เป็นหนึ่งในผู้ป่วยโรคซึมเศร้า คือ เธอมีความคิดแง่ลบในทุก ๆ เรื่อง ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต เธอมักมองโลกในแง่ร้ายตลอดเวลา จนทำให้เธอรู้สึกด้อยค่าในตัวเอง อีกทั้งเธอมีอารมณ์แปรปรวน มีความคิดที่สับสน ไม่มีใครสามารถเข้าใจถึงความต้องการของเธอได้ และเธอมักเลือกแก้ปัญหาด้วยตัวเอง เมื่อหาทางออกของปัญหาไม่ได้เธอจึงเลือกใช้วิธีการฆ่าตัวตายอันเป็นการสิ้นสุดของปัญหา ครอบครัวของเหมือนแพรวเป็นครอบครัวแตกแยก คือ พ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอขาดความรักความอบอุ่น เธอจึงตั้งความหวังในการสร้างครอบครัวขึ้นมากับชายคนรักชื่อว่า "พัดโบก" ตัวเอกหญิงมักแสดงอารมณ์โดยการพ้อฝันเพื่อหวังว่าครอบครัวของเธอจะอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ ดังนั้นตัวเอกหญิงจึงพยายามทำให้ความฝันของเธอสำเร็จตามเป้าประสงค์ แต่เมื่อชายคนรักของเธอไม่ได้เข้าใจถึงบาดแผลที่ฝังลึกในใจของตัวเอกหญิง ทำให้ความหวังในการสร้างครอบครัวของตัวเอกหญิงสลายลง ตัวเอกหญิงจึงไม่อาจที่จะแก้ไขปัญหาในชีวิตได้ จึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยได้เลือก "โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน *บ้านขนนก* ของ กฤษณา อโศกสิน" เป็นข้อมูลการวิจัย เนื่องจากผู้แต่งมีพรสวรรค์ที่ลุ่มลึกในการประพันธ์นวนิยายประเด็นของโรคซึมเศร้า อีกทั้งผู้แต่งมีศิลปะการประพันธ์โดยใช้ภาษาได้อย่างน่าสนใจ เช่น บทบรรยายที่แสดงถึงความฝันของตัวเอกหญิงในการตั้งความหวังต่อชายคนรักเรื่องการสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเพื่อชดเชยปมในใจที่ฝังหวังในอดีตซึ่งตัวเอกหญิงเก็บซ่อน

ความรู้สึกจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า “ความรู้สึกอบอุ่นอย่างไม่เคยเกิดมาก่อนเลยกับชายใด ไหลรินเข้ามาในอารมณ์หลอน ทำให้แสงแดดดูเยือกเย็นกว่าทุกวัน ทุกสิ่งทุกอย่างบนถนนหนทางช่างเต็มตื่นปิติและชื่นฉ่ำ ไม่แห้งแล้งเหมือนเคย หลอนนึกอยากจะได้รู้ถึงความเป็นตัวของตัวเองกลับมาบ้าง แต่ไม่สำเร็จมันเตลิดไปกับเขาอย่างไม่เหลือวหลัง” (Asoksin, 2002) และ “ความรู้สึกที่เหมือนสายธารสะอาดยังคงไหลรินเข้ามาในหัวใจอย่างไม่รู้จบ เหมือนแพรวคิดว่า มันน่าจะเต็มจนล้นแล้วด้วยซ้ำ แต่มันก็ยังคงทยอยไหลเข้ามาเรื่อย ๆ” (Asoksin, 2002)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน *บ้านชนบท* ของ กลุศณา อโศกสิน” เพื่อให้เข้าใจความคิดของคนในสังคมที่ประสบปัญหาในชีวิตและไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ ทำให้คนเหล่านั้นเก็บซ่อนความรู้สึกจนกลายเป็นบาดแผลทางใจส่งผลให้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าและต้องจบปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย ดังพฤติกรรมของเหมือนแพรว ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* เป็นตัวอย่างให้คนในสังคมได้ตระหนักถึงเรื่องปัญหาการหย่าร้างและการไม่เข้าใจถึงความรู้สึกของลูกทำให้เกิดปมในใจที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกอารมณ์และจิตใจทำให้ต้องแก้ปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย อีกทั้งให้คนในสังคมรู้จักโรคซึมเศร้า รู้ถึงผลกระทบของโรคซึมเศร้า และเข้าใจผู้ป่วยโรคซึมเศร้ามากขึ้น นอกจากนี้ผู้แต่งนวนิยาย *บ้านชนบท* ยังทำทนายผู้อ่านด้วยการใช้ภาษาที่มีสัญลักษณ์ในการตีความเพื่อดึงดูดให้ผู้อ่านสนใจ เช่น ชื่อเรื่อง *บ้านชนบท* เป็นการแสดงให้เห็นถึงครอบครัวที่ล้มเหลวไม่มีความมั่นคงเหมือนชนบทที่ปลิวล่องลอยไปมา ชื่อตัวละครเหมือนแพรว เป็นการแสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นตัวของตัวเองของตัวเอกหญิงเหมือนผ้าแพรวที่มีความสิ้น หากใครมาจับต้องก็ปลิวไปมาอย่างไม่มีรูปทรง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันใน *บ้านชนบท* ของ กลุศณา อโศกสิน

บททวนวรรณกรรม

โรคซึมเศร้า

โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาทางสุขภาพจิตและเป็นโรคที่ส่งผลกระทบต่ออารมณ์ชีวิตประจำวัน Stithyudhakam (2018) ได้วิจัยเรื่อง *อาการซึมเศร้าในผู้ป่วยจิตเภท: ประเด็นสำคัญในการปฏิบัติการพยาบาล* พบว่า ผู้ป่วยที่เป็นโรคซึมเศร้า มักแสดงสภาพของความรู้สึกและอารมณ์ในแง่ลบ มีความคิดในทางลบต่อตนเอง ท้อแท้ เบื่อหน่าย นอนไม่หลับ รู้สึกว่า

ตนเองไม่มีคุณค่า ต้องการที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาและลงโทษตัวเอง มีความคิดในการฆ่าตัวตาย ทั้งนี้โรคซึมเศร้าเป็นสาเหตุหลักสู่พฤติกรรมการฆ่าตัวตายที่สูงอย่างต่อเนื่อง อาการของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

นอกจากนี้โรคซึมเศร้าสามารถเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง เกิดจากชีวิตที่ผิดพลาดในอดีต ดังเหมือนแพรว ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* ที่ผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ของเธอเนื่องจากพ่อและแม่แยกทางกันทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอจึงไร้ที่พึ่งพิง เธอใช้ชีวิตด้วยตัวคนเดียวมาตลอดและเด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจที่เธอเลือก อีกทั้งเธอมิหวังจากคนรักที่ไม่สามารถพาเธอไปถึงความฝันที่เธออยากจะมีครอบครัวอบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงเกิดอาการทางจิตจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับผลการวิจัยของจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) เรื่อง *วาทกรรมของโรคจิตเวชที่ปรากฏในวรรณกรรมร่วมสมัยของไทย: การศึกษาผลงานของปิยะพร ศักดิ์เกษม* พบว่า โรคจิตเวชเกิดจากอุปนิสัยของตนเอง ดังตัวละครหญิงจากเรื่อง *ลำนํ้าในลมหนาว* ที่สูญเสียบิดามารดาจากอุบัติเหตุจนกลายเป็นคนที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและไม่เชื่อฟังผู้ใดทั้งสิ้นและจากนวนิยายเรื่อง *ดอกไม้ในป่าหนาว* หลังจากที่เขาารู้สึกผิดจากคนรัก ทำให้เขาผิดหวังในชีวิตจนได้ละทิ้งการเรียนและสนุกกับการใช้ชีวิต ชนกานต์ ชัชวาลา ได้อธิบายว่า อาการของตัวละครดังกล่าวมีอาการของ “Suicide Syndrome” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโรคซึมเศร้า

นอกจากนี้สถิติการฆ่าตัวตายจากโรคซึมเศร้าโดย Diawkee (2019) พบว่า ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา มีคนไทยฆ่าตัวตายประมาณ 40,000 ราย การฆ่าตัวตายสำเร็จอยู่ที่ประมาณ 340 รายต่อเดือน สาเหตุส่วนใหญ่ของการฆ่าตัวตาย คือ โรคซึมเศร้า โรคนิโปลาร์ ซึ่งโรคทางอารมณ์เหล่านี้ให้ความเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายมากขึ้นถึง 20 เท่าเทียบกับคนทั่วไป

ความฝัน/ความฝันกับการแสดงออกจากความเจ็บปวด

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* มีปมในชีวิตเรื่อง การผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ เนื่องจากพ่อและแม่ของเธอหย่าร้างกันตั้งแต่เธอยังเด็กทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ ตัวเอกหญิงจึงโยยหาความรักมาโดยตลอด จนกระทั่งเมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอจึงคาดหวังต่อชายคนรักให้เขาเป็นส่วนเติมเต็มในชีวิตที่เธอขาดพร่องไป ตัวเอกหญิงจึงตั้งความฝันในการสร้างครอบครัวกับชายคนรักให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ แต่เมื่อชายคนรักไม่สามารถชดเชยปมในใจของตัวเอกหญิงได้ ตัวเอกหญิงจึงแสดงพฤติกรรมโดยการระบายความเจ็บปวดที่มีอยู่ในใจออกมาทั้งหมด จนสุดท้ายทำให้เธอต้องจบชีวิตด้วยการ

ฆ่าตัวตาย สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Srirak (1999) เรื่อง **ความตายของตัวละครเอกในวรรณคดีไทย** พบว่า สาเหตุการตายของตัวละครเอกที่สำคัญมี 2 ประการ ได้แก่ สาเหตุจากพฤติกรรมและการขาดสติของตัวละครเอกที่หลงใหลความงามของตัวละครเอกอีกฝ่ายและอีกสาเหตุ คือ การที่พ่อแม่เข้ามาบีบบังคับในชีวิตของลูก ทำให้ลูกไม่สมหวังเรื่องความรักและนำไปสู่ความตายในเวลาต่อมา

พฤติกรรมของเหมือนแพร่นี้สอดคล้องกับนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ได้อธิบายว่า ตัวเอกหญิงพยายามซ่อนปมชีวิตไว้ในใจและแสดงพฤติกรรมออกด้วยการแต่งตัวที่ทันสมัย แสดงกิริยาอ่อนหวานขึ้นบาน เพื่อปกปิดปมในใจที่เกิดขึ้นในอดีต อีกทั้งการที่ตัวเอกหญิงขาดความรักความอบอุ่นและเธอต้องเติมเต็มสิ่งที่เธอขาดหายในชีวิตนั้นทำให้เธอมีความรู้สึกอ่อนไหวง่ายต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและไม่สามารถแก้ไขปัญหาคือ เธอจึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

บ้านชนกแสดงหายนะของโรคมืดเศร้า

นวนิยาย **บ้านชนก** ฆาตกรรมของตัวเอกหญิงที่เป็นโรคมืดเศร้า สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Yuden (1991) เรื่อง **อัตวิวัฒนาการในนวนิยายไทยปี พ.ศ. 2520 – 2530** พบว่าการประกอบอัตวิวัฒนาการของตัวละครเอกเกิดขึ้นจากความผิดพลาดในการอบรมเลี้ยงดูและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เป็นปมในจิตใจช่วงวัยเด็กที่สะสมจนกลายเป็นโรคมืดเศร้า ทำให้ตัวละครเอกเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

บ้านชนก เป็นหนึ่งในนวนิยายของ กฤษณา อโศกสิน ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 เป็นนวนิยายเรื่องเดียวที่ประพันธ์ให้ตัวเอกหญิงฆ่าตัวตาย เนื่องด้วยปมในใจที่ได้รับผลกระทบจากครอบครัว และที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ ความบอบช้ำทางใจ เพราะผิดหวังจากชายคนรักที่นอกใจและทำลายความเชื่อมั่นในความหวังที่จะสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์พร้อมทั้งนี้ผู้แต่งได้กำหนดสร้างตัวเอกหญิงใหม่โรคมืดเศร้าภายในจิตใจ เมื่อเผชิญปัญหาในชีวิตตัวเอกหญิงไม่สามารถที่จะแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ตัวเอกหญิงได้เลือกทางออกของปัญหาที่ทำร้ายจิตใจของเธอด้วยการฆ่าตัวตาย นวนิยายเรื่อง **บ้านชนก** นี้ ผู้แต่งได้แรงบันดาลใจในการประพันธ์จากหนังสืออนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ คุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร ผู้แต่งจึงนำเรื่องราวประวัติของคุณเกล็ดแก้ว กิตติบุตร เป็นต้นแบบในการประพันธ์ ที่สะท้อนความจริงในสังคมให้ผู้อ่านเห็นถึงปมปัญหาของชีวิตมนุษย์ที่ได้รับบาดเจ็บจิตใจมาจากปัญหาครอบครัวที่แตกแยก ความขาดพร่องในชีวิตที่หยากความรักเพื่อชดเชยปมในใจ อันเป็นต้นเหตุของการตั้งความฝันที่จะสร้างครอบครัว แต่ในที่สุดความฝันทั้งหมดก็พังทลายลง เพราะ

ฝ่ายชายไม่เข้าใจบาดแผลที่ฝังลึกในใจของตัวเอกหญิง ตัวเอกหญิงจึงเลือกจุดจบในชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายเพื่อยุติปัญหาและบาดแผลฝังใจทั้งหมดที่เกิดขึ้นในอดีต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาโรคมืดเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันของตัวเอกหญิงในนวนิยาย **บ้านชนก** ประพันธ์เมื่อ พ.ศ. 2521 ผู้แต่ง คือ กฤษณา อโศกสิน

1. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1.1. บทบรรยาย

1.2. บทสนทนา

2. ขอบเขตประเด็นที่ศึกษา ได้แก่

2.1. สาเหตุโรคมืดเศร้าของตัวเอกหญิง

2.2. พฤติกรรมโรคมืดเศร้าของตัวเอกหญิง

2.3. โรคมืดเศร้าที่นำไปสู่การฆ่าตัวตายของตัวเอกหญิง

3. เวลาในการจัดการข้อมูล ดังนี้

3.1. รวบรวมข้อมูลในประเด็นดังกล่าว 1 เดือน

3.2. วิเคราะห์ข้อมูล 2 เดือน

3.3. สรุปผลและอภิปรายผล 1 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในประเด็นโรคมืดเศร้ากับบาดแผลทางใจที่สื่อผ่านความฝันใน **บ้านชนก** ของ กฤษณา อโศกสิน ใช้แนวคิดเพื่อการศึกษาวิเคราะห์ ดังนี้

1. แนวคิดโรคมืดเศร้าทางการแพทย์

2. แนวคิดโรคมืดเศร้าที่ปรากฏในงานวรรณกรรม

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเอกสารและเสนอผลการวิจัยในรูปการพรรณนาวิเคราะห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. **ขั้นรวบรวมข้อมูล** สืบค้นและรวบรวมข้อมูล

นวนิยายเรื่อง **บ้านชนก** พ.ศ. 2545 ของ กฤษณา อโศกสิน คัดเลือกเนื้อหาที่มีประเด็นของโรคมืดเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงที่ระบายผ่านความฝัน จากนั้นรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเชิงจิตวิทยาในสังคมและแนวคิดจิตวิทยาที่สื่อผ่านการแพทย์และงานวรรณกรรม

2. **ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล** ศึกษาและวิเคราะห์ตีความข้อมูลจากนวนิยาย **บ้านชนก** ที่แสดงให้เห็นถึงโรคมืดเศร้ากับบาดแผลทางใจของตัวเอกหญิงจากบทบรรยายและบทสนทนา

3. **ขั้นสรุปและอภิปรายผล** สรุปผลการศึกษาทั้งด้านการวิเคราะห์ ตีความโรคมืดเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความฝันใน **บ้านชนก** ของ กฤษณา อโศกสิน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยสามารถแบ่งประเด็นความผันที่ตัวเอกหญิงแสดงพฤติกรรมของโรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่

1. ความไม่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจ
2. ความไม่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า
3. ความไม่ฝันที่สื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า

ผลการศึกษามีดังนี้

1. ความไม่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจช่วงเวลา

ตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* ชื่อว่า “เหมือนแพร” เธอมีปมในใจ คือ พ่อแม่หย่าร้างกันในขณะที่เธออายุ 3 ขวบ เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้สภาพจิตใจของตัวเอกหญิงโหยหาความรักความอบอุ่นมาก ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“...เมื่อเหมือนแพรได้สามขวบหลอนกับนายมนัสก็แยกทางกันเดิน” (Asoksin, 2002)

เหตุการณ์จากบทบรรยายข้างต้นเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้ตัวเอกหญิงไม่ฝันอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเป็นของตัวเอง หลังจากทีพ่อแม่ของเธอหย่าร้างกัน เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอไม่เคยได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อและแม่ของเธอ ทำให้เธอเป็นผู้ที่โหยหาความรักอย่างรุนแรง จนตัวเอกหญิงเก็บซ่อนความรู้สึกต่าง ๆ ไว้ในใจคนเดียวเป็นที่มาของโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับผลงานของจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) และ Stithyudhakarn (2018) กล่าวว่าโรคซึมเศร้าเกิดจากการผิดหวังในอดีต ผู้ป่วยโรคซึมเศร้านักแสดงพฤติกรรมสิ้นหวังกับชีวิต รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า และมีความคิดอยากฆ่าตัวตาย

“พ่อของเหมือนแพรแต่งงานใหม่มีลูกกับเมียใหม่อีกสี่คน เป็นชายสามหญิงหนึ่งมีบ้านเป็นส่วนลัด อยู่ด้วยกันอย่างเรียบร้อย” (Asoksin, 2002)

เหตุการณ์จากบทบรรยายข้างต้น ทำให้ตัวเอกหญิงเกิดปมในใจเรื่องความรักความอบอุ่นจากพ่อ ปมในใจนี้จึงเป็นสาเหตุของความเจ็บปวด การที่ตัวเอกหญิงไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่ออย่างเต็มที่ ตัวเอกหญิงจึงไม่หาความรักจากชายที่เธอเลือกพร้อมทั้งสร้างครอบครัวที่อบอุ่นไปพร้อมกัน การที่เธอเลือกชายคนรักให้มาทำหน้าที่หัวหน้าครอบครัวนั้นเพื่อเป็นการชดเชย ลบล้างแผลในใจในอดีตของเธอที่พ่อแม่ของเธอหย่าร้างกัน

“ในวัยเยาว์ เหมือนแพรถูกส่งเข้าโรงเรียนประจำตั้งแต่หกขวบและใช้ชีวิตอยู่กับโรงเรียนเรื่อยมาจนโต...” (Asoksin, 2002)

นอกจากที่ครอบครัวของตัวเอกหญิงแตกแยกแล้วนั้น ตัวเอกหญิงต้องไปอยู่โรงเรียนประจำ ซึ่งเป็นสถานที่ที่ถูกจำกัดสิทธิ ไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระได้ ตัวเอกหญิงจึงสะสมความเจ็บปวดมากขึ้น

ช่วงเวลาจากบทบรรยายข้างต้นทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงสาเหตุความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงมีภาวะของโรคซึมเศร้าเป็นผลให้เธอเจ็บปวดและระบายอารมณ์และความรู้สึกผ่านความไม่ฝัน

สัญลักษณ์

กฤษณา อโศกสิน ผู้แตงนวนิยาย *บ้านชนบท* ได้สอดแทรกสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความผันของตัวเอกหญิงผ่านบทบรรยายและบทสนทนา ดังต่อไปนี้

“แม่คะ การให้มีหลายอย่างนะคะแม่ให้ทางวัดอยู่กับให้ทางจิตใจ” (Asoksin, 2002)

จากบทสนทนาดังกล่าวตัวเอกหญิงพูดคุยกับแม่ของเธอถึงเรื่องการให้ความรักความอบอุ่นจากพ่อ โดยใช้สัญลักษณ์คือ วัตถุซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนความรักความอบอุ่นที่พยายามชดเชยให้กับตัวเอกหญิง

“ดูเหมือนเขาจะไม่ค่อยจริงจังกับใครนัก อาจจะเป็นเพราะรู้ว่า ชีวิตเขาแขวนอยู่กับเส้นด้ายผ้าซีกอย่างงา” (Asoksin, 2002)

บทสนทนาที่เหมือนแพรคุยกับแม่ของเธอดังกล่าวมีการใช้สัญลักษณ์เปรียบเทียบชีวิตของคนรักเหมือนแพรชื่อว่า “พัดโบก” ว่ามีชีวิตอยู่บนเส้นด้ายผ้าซีก ซึ่งมีนัยยะว่าคนรักของเหมือนแพรมีชีวิตที่ไม่มั่นคง

ตัวละคร

ความเจ็บปวดของตัวเอกหญิงมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากพ่อและแม่ของเธอ เพราะพ่อและแม่ของเธอแยกทางกันทำให้ตัวเอกหญิงโหยหาความรักและมีปมด้อยติดอยู่ในใจตลอดมา ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เขาให้อะไรแพรมากกว่าลูกคนไหนทั้งหมดแม่แต่กับยายหมาย” (Asoksin, 2002)

พ่อของตัวเอกหญิงพยายามชดเชยความรักโดยการหาสิ่งของวัตถุต่าง ๆ มาให้ตามที่ตัวเอกหญิงต้องการ แต่ตัวเอกหญิงไม่ได้ต้องการสิ่งของและวัตถุ เธอต้องการความรักและการดูแลเอาใจใส่จากพ่อมากกว่า ยิ่งพ่อของเธอให้สิ่งของกับเธอมากเท่าไร ยิ่งเป็นการเพิ่มแผลในใจให้กับเธอมากเท่านั้น

“พจนานพุดอย่างตามอกตามใจหลอนไม่เคยขัดแย้งลูกเลย ไม่ว่าเหมือนแพรจะเอ่ยปากต้องการสิ่งใด พจนานพุดเห็นด้วยทุกครั้ง แม่ในเรื่องที่ไม่เห็นด้วย” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว แม่ของตัวเอกหญิงซดเซย ความรักให้โดยการตามใจทุกอย่าง จนทำให้ตัวเอกหญิงไม่สามารถแยกแยะในสิ่งที่เหมาะสมได้ ตัวเอกหญิงจึงตัดสินใจและลงมือทำตามความคิดของตนเอง การที่แม่ของตัวเอกหญิงไม่เคยขัดใจเลยนั้น เป็นผลให้ตัวเอกหญิงมีภาวะของโรคซึมเศร้าและมีความเก็บกดไว้นใจ การตามใจของแม่ตัวเอกหญิงเป็นที่มาให้ตัวเอกหญิงไม่เคยได้รับคำปรึกษาที่เหมาะสมหรือได้รับความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ทำให้ตัวเอกหญิงค่อย ๆ สะสมความเก็บกดจนนำไปสู่การเป็นโรคซึมเศร้า สอดคล้องกับวิทยานิพนธ์ของ Yuden (1991) ที่กล่าวว่า ปมในชีวิตของเหมือนแพร์เกิดจากการอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังค่านิยมที่ผิด เป็นปมที่สะสมมาตั้งแต่ในอดีตจนกลายเป็นโรคซึมเศร้า

2. ความไม่ฝันที่บ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า

ช่วงเวลา

ตัวเอกหญิงมีปมในใจเรื่องการขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว เนื่องจากเธอมีสภาพครอบครัวที่แตกแยก ตัวเอกหญิงจึงตั้งความหวังความฝันที่จะสร้างครอบครัวขึ้นมาใหม่กับชายคนรัก แต่เมื่อชายคนรักไม่เข้าใจจุดประสงค์ของตัวเอกหญิง ทำให้ความหวังความฝันของตัวเอกหญิงพังทลายลง ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เหมือนแพร์ปล่อยใจตนเองให้เดินลึกล้วงล้ำเข้าไปอย่างไม่อาจตัดทานได้แล้วแขนเขาก็เลื้อนจากมือมาโอบเอวหล่อน” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้นเห็นได้ว่า ตัวเอกหญิงมีความรู้สึกหวั่นไหวกับคนรัก อันเนื่องมาจากเธอไม่เคยได้รับความรักจากครอบครัว เมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอต้องเติมเต็มความรักให้กับตัวเอง

“เหมือนแพร์คล่องแขนเขาค่อยหล่อนาวเต็มที ชีวิตที่เคยเป็นของตนเองทั้งหมดตลอดมานั้นบัดนี้กลับกลายเป็นส่วนหนึ่งของเขาไปเสียแล้ว” (Asoksin, 2002)

บทบรรยายข้างต้นแสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวเอกหญิงผู้ที่ขาดความรักความอบอุ่นจากครอบครัว เมื่อเธอเจอกับชายคนรัก เธอจึงทุ่มเทความรักให้กับชายที่เธอเลือกอย่างหมดหัวใจเพื่อชดเชยปมในใจตอนวัยเด็กอันเนื่องมาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยก

สัญลักษณ์

ผู้ประพันธ์เลือกใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงความบอบช้ำทางใจของตัวเอกหญิงทำให้เธอมีพฤติกรรมของโรคซึมเศร้า โดยนำเสนอผ่านบทบรรยายและบทสนทนาดังต่อไปนี้

“เหมือนแพร์อยากมีบ้านเล็ก ๆ สักหลัง ข้อสำคัญ ในบ้านนั้นจะมีเขาและลูกเล็ก ๆ หล่อนฝันถึงครอบครัวที่อบอุ่น” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวแสดงให้เห็นความไม่ฝันของตัวเอกหญิงที่อยากจะมีย่าน ซึ่งบ้านในความฝันของตัวเอกหญิงไม่เพียงแต่เป็นตัวอาคาร แต่หมายถึงความมั่นคง ความหนักแน่นของครอบครัวที่ไม่มีวันแตกแยก การที่ตัวเอกหญิงไม่ยอมมีครอบครัวแตกแยกนั้นเนื่องจากเธอมีความบอบช้ำในใจกับเหตุการณ์ในครอบครัววัยเด็กของเธอที่มีบ้านหรือครอบครัวไม่อบอุ่น

“พัดโบกเหมือนสายน้ำที่ไหลไปเรื่อย ๆ แม่เขาจะบอกว่าเขารักหล่อนเหลือเกินเพียงใด และเหมือนแพร์จะซาบซึ้งในความรักอันอ่อนหวานของเขาเพียงใด แต่โดยส่วนลึกแล้ว นำแปลกเหลือเกินที่หล่อนไม่สามารถทำให้เชื่อเขาได้เต็มเปี่ยม” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว ผู้ประพันธ์ได้กล่าวถึงลักษณะนิสัยของพัดโบกว่า เหมือนสายน้ำ เป็นเพราะเขาใช้ชีวิตอย่างไม่มีความหมาย ใช้ชีวิตให้ผ่านไปวันต่อวันทำให้ไม่สามารถย้อนกลับมาในอดีตได้ เช่นเดียวกับสายน้ำที่ไหลไปและไม่อาจจะหวนคืนกลับมาที่เดิมได้

ลักษณะนิสัยของพัดโบกมีผลกระทบต่อชีวิตเหมือนแพร์ คือ พัดโบกเป็นคนที่ไม่มีความหมายในชีวิต ไม่มีความมั่นคง ไม่มีความแน่นอนในตัวเอง ทำให้เขาไม่สามารถทำสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการได้ เพราะสิ่งที่เหมือนแพร์ต้องการ คือ ความมั่นคงในชีวิต การมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา

ตัวละคร

ความไม่ฝันของตัวเอกหญิง คือ การอยากมีครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงตั้งความหวังไว้กับชายที่เธอเลือก เธอจึงทุ่มเททุกอย่างเพื่อให้ความฝันของเธอเป็นจริง แต่ชายคนรักของเธอนั้นกลับไม่เข้าใจถึงความฝันของเธอ เขาจึงไม่มีความจริงจังในชีวิตเหมือนตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงต้องผิดหวังในหลาย ๆ ครั้ง จนเธอสะสมความเครียดและระบายออกมาผ่านความไม่ฝัน ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“เหมือนแพร์ยืนดูจนรถคันนั้นนั้นเคลื่อนออกจากที่ มีเงาของคนสี่คนอยู่ข้างใน เงาของพ่อ กับลูก” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้นเป็นการบรรยายถึงสภาพความอบอุ่นของครอบครัวพัดโบก ซึ่งมีเงาของคน 4 คน ได้แก่ พ่อที่ชาย น้องชายของพัดโบก และพัดโบก เมื่อตัวเอกหญิงเห็นเงาของคน 4 คนแล้ว ตัวเอกหญิงอยากจะสร้างครอบครัวที่อบอุ่นเช่นเดียวกับครอบครัวของพัดโบกบ้าง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความฝันของตัวเอกหญิงที่อยากจะมีความอบอุ่น มีสมาชิกพร้อมหน้าพร้อมตา เพราะการมีครอบครัวที่อบอุ่นเป็น

ความฝันอันสูงสุดของตัวเอกหญิง เนื่องจากแผลในใจของเธอ คือ การมีครอบครัวที่แตกแยก

“เหมือนแพรนั่งอยู่บนเก้าอี้แถวที่สอง
ใกล้ ๆ มีพัดโบก หล่อนคอยชำเลืองดูเขาด้วย
อยากหยั่งความรู้สึก อยากรู้ว่าเขากระหายใคร่
จะเป็นกิริยาบ้างหรือไม่ แต่เขาดูเฉยเมย” (Asoksin,
2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวเป็นฉากที่ตัวเอกหญิงไป
ร่วมงานแต่งงานของน้องสาวต่างมารดาของเธอ น้องสาวต่าง
มารดาของเธอสมรสกับกิริติ ขณะนั้นคู่บ่าวสาวกำลังรดน้ำ
สังข์ ตัวเอกหญิงมองคู่บ่าวสาวรดน้ำและใฝ่ฝันอยากจะมีงาน
แต่งงานของตัวเองบ้าง ตัวเอกหญิงจึงสังเกตพฤติกรรมของ
ชายคนรักว่าอยากจะทำงานบ้างหรือไม่ แต่เขาก็ไม่โยนหาเรื่อง
การแต่งงานเช่นเดียวกับเธอ เพราะเขามีครอบครัวที่อบอุ่นและ
สมบูรณ์แบบ มีสมาชิกในครอบครัวพร้อมหน้าพร้อมตา อีกทั้ง
ชายคนรักของเธอยังไม่พร้อมที่อยากจะทำครอบครัวกับใคร
เป็นเพราะเขาไม่มีเป้าหมายชีวิตที่แน่นอน ยังต้องการใช้ชีวิต
อิสระ รักสนุก และอยากดูใจผู้หญิงครั้งละหลาย ๆ คน

3. ความใฝ่ฝันที่ล่องลอยจากชีวิตจากโรคซึมเศร้า ช่วงเวลา

ความฝันของเหมือนแพร คือ การอยากมีครอบครัวที่
อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงเลือกให้ชายคนรักเป็นส่วนหนึ่ง
ในครอบครัวของเธอ แต่ชายคนรักกลับไม่เข้าใจจุดประสงค์ที่
ตัวเอกหญิงอยากจะมีครอบครัวที่อบอุ่น เนื่องจากเขาไม่เคย
ขาดความรักจากพ่อและแม่ เขาจึงไม่จริงจังกับเรื่องการสร้าง
บ้าน การแต่งงาน ของตัวเอกหญิง สุดท้ายเขาแสดงอารมณ์
และพฤติกรรมประชดประชันตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิง
รับมือกับชายคนรักของเธอไม่ได้ จุดจบในชีวิตของเธอ คือ การ
ฆ่าตัวตาย ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“แต่เมื่อพัดโบกสตาร์ทรถ เขากลับนึกถึง
นงรามขึ้นมาอีก จึงดับเครื่องวิ่งขึ้นบ้านไปโทรศัพท์”
(Asoksin, 2002)

เขาจึงลองจับมือหล่อน หล่อนก็ทำ
ดิ้งกลับไปเป็นพิธี เขาก็ดิ้งกลับมาอีก คล้ายกับว่า
มือของหล่อนก็เหมือนมือของเขา อะไรทำนองนั้น...
หนักเข้าเขาก็คิดเหมือนนั้นไว้บนขาของหล่อน กินไป
หยอกไปจนบ่ายสามโมง พัดโบกจึงพานงรามไปล่ออก
จากห้องอาหาร เดินดูของที่หล่อนประสงค์จะซื้อ
(Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายข้างต้น ขณะที่พัดโบกกำลังจะขับ
รถไปหาเหมือนแพรแต่เขากลับวิ่งขึ้นไปโทรศัพท์หา นงราม

ผู้หญิงที่พัดโบกกำลังคุยเพื่อดูใจ พัดโบกนัดนงรามออกไปรับ
ประทานอาหารด้วยกันและพานงรามไปซื้อของ พัดโบกจึงไม่
ได้ไปหาเหมือนแพรตามที่นัดกันไว้ แสดงให้เห็นว่า พฤติกรรม
ของพัดโบกเป็นคนเจ้าชู้ เขาทำทุกอย่างเพื่อให้ชีวิตของเขามี
อิสระ ไม่อยู่ภายใต้การบังคับของตัวเอกหญิง

“ใครคะ...ใครเอาแต่ได้ หล่อนปีบแกว้เหล่า
ในมือไว้แน่นอย่างลึมตัว เดินไปเดินมาแล้วหยุด
ใครเอาแต่ได้... พุดตี ๆ นะ ฉันทหรือคุณ นัยน์ตาหล่อน
วาวจรัส...ด้วยความเกรี้ยวกราด” (Asoksin, 2002)

จากบทสนทนานี้ระหว่างตัวเอกหญิงและคนรักของเธอ
แสดงให้เห็นพฤติกรรมของคนรักที่ไม่มีความเอาใจใส่ความรู้สึก
ของตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงมีความรู้สึกน้อยใจและเริ่ม
หมดหวังที่จะสร้างครอบครัวกับคนรัก

“หล่อนรู้สึกเหมือนตัวเองกำลังแลดู
ปราสาททรายหลังนั้นค่อย ๆ พัง ยอดของมันที่ดู
สวยอยู่เมื่อไม่นานมานี้ค่อย ๆ แตกร้าวร่วงหล่นลงมา”
(Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว กล่าวถึงความหมดหวังใน
ชีวิตของตัวเอกหญิง เนื่องจากตัวเอกหญิงผิดหวังจากคนรักซ้ำ
แล้วซ้ำเล่า ในที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์
ที่ผ่านมาได้ เธอจึงเลือกทางออกให้กับปัญหาโดยการฆ่าตัวตาย
สัญลักษณ์

ผู้ประพันธ์เลือกใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงความบอบช้ำ
ทางใจของตัวเอกหญิงทำให้เธอมีอาการของโรคซึมเศร้า จน
ในที่สุดเธอต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย โดยนำเสนอผ่านบท
บรรยายและบทสนทนาดังต่อไปนี้

“เขาไม่ขาดอะไร เพราะฉะนั้นเขาก็
ไม่จำเป็นต้องขยันเติมน้ำเหมือนหล่อน ครั้นเมื่อ
หล่อนเติมน้ำเองแล้วหันมาช่วยเติมให้เขาด้วย พัดโบก
จึงต้องตกอยู่ในสภาพน้ำท่วม” (Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงการใช้อยู่
สัญลักษณ์เปรียบเทียบความอึดอัดของคนรักตัวเอกหญิงเหมือน
กับการเติมน้ำ เนื่องจากคนรักของตัวเอกหญิงไม่จำเป็นที่จะต้อง
เติมเต็มความรักความอบอุ่นให้กับตนเอง เพราะเขาไม่เคยขาด
ความรักเหมือนตัวเอกหญิง ดังนั้นเมื่อตัวเอกหญิงเติมความรัก
ให้กับตนเอง ทำให้ความรู้สึกคนรักของเธอเป็นเหมือนน้ำที่กำลัง
ท่วม สอดคล้องกับนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011)
ที่อภิปรายว่า เหมือนแพรมีปมในชีวิต คือ ขาดความรักความ
อบอุ่น เธอจึงไฝ่หาความรักความอบอุ่นให้กับตัวเองอยู่เสมอ

“พักไว้ตรงนี้ก็ก่อนก็ได้จ้ะ แล้วฉันทจะปลูก
ที่หลังหล่อนพุดเรื่อย ๆ คำพุดไหลออกจากสมองโดย

ไม่ได้คิดเลย เมื่อมาถึงชั่วโมงนี้หล่อนรู้สึกก็แต่ว่าหล่อน
ไม่จำเป็นต้องคิดอะไรอีกแล้ว ตรงไหนก็ได้ เมื่อไหร่
ก็ได้ อะไรก็ได้... คนงานขนกระถางกุหลาบเสร็จแล้ว
ก็จากไป” (Asoksin, 2002)

จากบทสนทนาระหว่างตัวเอกหญิงและพนักงาน
ส่งดอกไม้ มีการใช้สัญลักษณ์ ดอกกุหลาบ ตัวเอกหญิงเป็น
คนที่ชอบดอกกุหลาบมาก เพราะดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์
ของความรัก แต่เมื่อความหวังความฝันที่จะสร้างครอบครัว
กำลังจะพังทลายลง ตัวเอกหญิงจึงไม่คิดที่จะเผชิญหน้าต่อไป
ได้อีก ดอกกุหลาบในบทสนทนาจึงเป็นสัญลักษณ์ของความรัก
ที่ผิดหวัง ความไม่ลงงาม

ตัวละคร

ความฝันของตัวเอกหญิงในการสร้างบ้าน สร้าง
ครอบครัวพังทลายลงเป็นเพราะคนรักของเธอที่ไม่เข้าใจความ
หวังความฝันในการอยากมีครอบครัวที่อบอุ่น มีความรักที่ไม่
ลุ่มหลวม จนในที่สุดตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับปัญหาที่
เกิดขึ้นได้ ทำให้จุดจบชะตาชีวิตของเธอต้องจบลงด้วยการฆ่า
ตัวตาย ดังบทบรรยายและบทสนทนาต่อไปนี้

“ขณะนี้หล่อนจึงต้องทรุดตัวลงนั่งรำพัน
รำพึงถึงความโชคร้ายหนักหนาของตัวเองปานนี้ เมื่อ
เทียบกับใครบางคนที่ไม่เป็นงานเป็นการอย่างหล่อน
หล่อนก็ยังต้องต่ำต้อยกว่าเขานักหนาในด้านความสุข
หลับตาจ่อมอยู่ในภวังค์เช่นนั้นนานเท่านาน...”
(Asoksin, 2002)

จากบทบรรยายดังกล่าวตัวเอกหญิงนึกถึงเรื่องราว
ในอดีตที่ผ่านมา และนึกถึงความฝันที่ตัวเองวางแผนชีวิตใน
อนาคตไว้ แต่สุดท้ายความฝันนั้นต้องจบลงเพราะความไม่เข้าใจ
ของคนรักของเธอ ตัวเอกหญิงจึงหมดกำลังใจในการใช้ชีวิตต่อไป

“หล่อนหลับตาลง ความสุขที่เต็มอยู่เมื่อ
ไม่มีกี่วันก่อนโน้น บัดนี้อันตรธานไปจากกายตัวหล่อน
จนหมดสิ้น หล่อนแน่ใจว่า หล่อนเหลือแต่โครงร่าง
แล้วจริง ๆ เลือดกับเนื้อหายไปหมด...” (Asoksin,
2002)

จากบทบรรยายข้างต้น ตัวเอกหญิงตัดสินใจอย่าง
เด็ดเดี่ยวที่จะจบชีวิตลงด้วยการฆ่าตัวตาย เพราะเธอผิดหวัง
ในเรื่องการสร้างบ้าน การสร้างครอบครัวกับคนรักของเธอ เมื่อ
ตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับสถานการณ์ที่ผ่านมาได้ ตัวเอก
หญิงจึงเลือกทางออกให้กับชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

“ขณะที่เหมือนแพรตัดลิ้นใจหีบขุดยา
ฆ่าแมลงรินลงแก้วแล้วดื่มมัน...อารมณ์หล่อนขาด
ตอนออกจากความเยื่อใยทั้งปวงในชีวิตเหลือไว้แต่

ความแข็งแกร่ง เด็ดเดี่ยวต่อกรลาโลก” (Asoksin,
2002)

จากบทบรรยายดังกล่าว ตัวเอกหญิงเลือกทางออก
ในการแก้ไขความผิดหวังด้วยการฆ่าตัวตาย ซึ่งเรื่องความฝัน
ในการสร้างครอบครัวที่อบอุ่นและสมบูรณ์แบบเพื่อชดเชยปม
ในใจกับเรื่องราวในอดีต การที่ตัวเอกหญิงทำเช่นนี้เป็นเพราะ
สภาพจิตใจของเธอไม่เหมือนคนทั่วไป เธอมีภาวะของโรคซึม
เศร้า ซึ่งโรคซึมเศร้านี้เกิดจากแผลในใจที่สะสมมาตั้งแต่เธอยังเด็ก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โรคซึมเศร่ากับบาดแผลทางใจที่
สื่อผ่านความฝันใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน
พบว่า แผลในใจที่ตัวเอกหญิงสื่อผ่านความฝันมีสาเหตุจากการ
มีครอบครัวที่ล้มเหลว พ่อและแม่ของตัวเอกหญิงแยกทางกัน
ตั้งแต่เธอยังเด็ก ทำให้เธอถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ เธอจึง
ขาดสติและเสรีภาพในการใช้ชีวิต สอดคล้องกับนักจิตวิทยา
คือ Kaewkangwan (2011) ได้อภิปรายว่า เหมือนแพรมีปม
ในใจในเรื่องความรัก ครอบครัวและคู่ครอง เธอจึงเฝ้ารอสิ่ง
ที่ขาดหายในชีวิตเพื่อชดเชยกับความผิดหวังในอดีต ตั้งแต่นั้น
มาตัวเอกหญิงค่อย ๆ สะสมความเครียดความเก็บกดไว้ในใจ
จนกลายเป็นโรคซึมเศร้า พฤติกรรมโรคซึมเศร้าของตัวเอก
หญิง คือ ตัวเอกหญิงมักมีอาการไม่คงที่ อารมณ์แปรปรวน
ตลอดเวลา ตัวเอกหญิงมักเก็บปัญหาไว้คนเดียวและตัดสินใจ
ลงมือทำตามใจในสิ่งที่ตัวเองต้องการ จนในที่สุดตัวเอกหญิง
ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคำถามที่ผิดหวังกับชายคนรักได้
เธอจึงเลือกทางออกปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย สอดคล้องกับ
งานวิจัยของ Stithyudhakarn (2018) วิเคราะห์ว่า ผู้ป่วย
โรคซึมเศร่ามีพฤติกรรมที่สิ้นหวัง หลีกหนีปัญหาและลงโทษตัว
เองจนมีความคิดที่นำไปสู่การฆ่าตัวตาย ตัวเอกหญิงพยายาม
ชดเชยปมในใจด้วยการสร้างความฝันที่จะมีครอบครัวอบอุ่น
และสมบูรณ์พร้อม เมื่อตัวเอกหญิงเจอกับชายคนรัก เธอจึง
ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างที่จะสร้างบ้าน สร้างครอบครัวกับเขา
แต่สุดท้ายชายคนรักกลับไม่เข้าใจถึงจุดประสงค์ในความหวัง
ของเธอ สุดท้ายตัวเอกหญิงไม่สามารถรับมือกับพฤติกรรมของ
ชายคนรักได้ เธอจึงเลือกจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาที่ทำให้
ตัวเอกหญิงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตายมีสาเหตุหลัก คือ
ปัญหาเรื่องครอบครัวที่แตกแยกในวัยเด็กของเธอ ทำให้เธอ
ต้องดิ้นรนเพื่อที่จะมีครอบครัวที่อบอุ่นและมีสมาชิกพร้อม
หน้าพร้อมตา การที่เธอแสดงพฤติกรรมโยเยหาความรักเช่นนี้
เป็นเพราะเธอต้องการชดเชยปมในใจที่ผิดหวังกับเหตุการณ์ใน

อดีต สอดคล้องกับจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) กล่าวว่า โรคซึมเศร้าเกิดจากความผิดพลาดในอดีตจนสะสมกลายเป็นโรคซึมเศร้า และสาเหตุต่อมาที่ตัวเอกหญิงตัดสินใจฆ่าตัวตายเนื่องจาก พฤติกรรมของคนรักตัวเอกหญิงที่ไม่ใส่ใจในการสร้างครอบครัวของเธอ การที่เธอไม่ทุ่มเทความรักเป็นเพราะ เธอไม่เคยขาดความรักจากคนในครอบครัว เธอจึงไม่จำเป็นต้องโยยหาความรักเหมือนตัวเอกหญิง นอกจากนี้การที่ตัวเอกหญิงฆ่าตัวตายนั้นเป็นเพราะสภาพจิตใจของเธอที่ไม่เหมือนคนทั่วไป กล่าวคือ ตัวเอกหญิงมักมีอาการและพฤติกรรมที่อ่อนไหวต่อสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อเจอกับปัญหาเธอไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ เธอจึงต้องจบชีวิตด้วยการฆ่าตัวตาย

เมื่อพิจารณาบริบทสังคมไทยในปัจจุบัน พบว่า โรคซึมเศร้าเป็นปัญหาใหญ่ที่แทรกซึมอยู่ทั่วไปในหลายช่วงวัย ส่วนใหญ่คนที่ป่วยเป็นโรคซึมเศร้าเมื่อมีปัญหามากระทบจิตใจ ทำให้ไม่สามารถหาทางออกของปัญหาให้กับชีวิตได้ ส่งผลให้เลือกทางออกด้วยการ “ฆ่าตัวตาย” ดังกรณีข่าวนักศึกษาผูกคอตายในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีพาดหัวข่าวว่า “สลด! นุมน น.ศ.มหาวิทยาลัยดังหาดใหญ่โพสต์เฟซสั่งลา ผูกคอตายในห้องน้ำใต้หอพัก” (MGR Online, 2019) สาเหตุการผูกคอตายของนักศึกษาเกิดจาก ปัญหาส่วนตัวที่สะสมในจิตใจ ทำให้เกิดภาวะเครียดและกดดันในจิตใจ ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลให้นักศึกษาต้องผูกคอตายและเขียนข้อความสั่งลาพ่อแม่ เพื่อน และญาติพี่น้อง จากประเด็นโรคซึมเศร้าดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่ฆ่าตัวตายนั้นมีปัญหาทางจิตที่สะสมมาเป็นระยะเวลาหนึ่ง เมื่อปัญหาเหล่านั้นสะสมมากเกินไปจนรับไม่ได้ ผู้ที่มีพฤติกรรมของโรคซึมเศร้ามีความคิดอยากฆ่าตัวตายในหลาย ๆ ครั้ง จนกระทั่งลงมือฆ่าตัวตายสำเร็จ

นอกจากนี้ผู้ประพันธ์ได้สอดแทรกแนวคิดของโรคซึมเศร้าในนวนิยายบ้านชนบทให้ผู้อ่านได้ตระหนักถึงการดำเนินชีวิต ผู้ประพันธ์ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของโรคซึมเศร้าว่าจะกระทบต่อสภาพจิตใจคนไทยเป็นวงกว้างอย่างที่เผชิญอยู่ในสังคมปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Meuangkhwa, Klongdee, & Chaniang (2020) ระบุว่า โรคซึมเศร้าเป็นเรื่องที่ควรให้ความตระหนักและเป็นเรื่องที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน เนื่องจากโรคซึมเศร้าจะส่งผลกระทบต่อชีวิตแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในสังคมตลอดจนโอกาสการฆ่าตัวตายสามารถเกิดขึ้นได้สูง การที่ผู้แต่งมองประเด็นปัญหาโรคซึมเศร้าเป็นปัญหาในสังคมที่ควรตระหนักและได้สื่อผ่านนวนิยายนั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งมีทัศนคติที่ลุ่มลึกในการมองเห็นปัญหาที่กระทบชีวิตและจิตใจผู้คนในสังคมภายนอก และในปัจจุบัน พ.ศ. 2564 นี้ มีผู้ป่วยเป็นโรคซึมเศร้ามากขึ้นเรื่อย ๆ และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

สรุป

โรคซึมเศร้ากับบาดแผลทางใจที่ระบายผ่านความไฝ่ฝันใน *บ้านชนบท* ของ กฤษณา อโศกสิน มีเนื้อหาในการวิเคราะห์ความฝันของตัวเอกหญิงที่เกิดจากปมในใจเรื่องการผิดหวังในการมีครอบครัวที่ล้มเหลว โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ความไฝ่ฝันที่บ่งชี้จุดเริ่มต้นของความบอบช้ำกับแผลในใจตรงตามแนวคิดจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า ตัวเอกหญิงมีจุดเริ่มต้นความผิดหวังจากครอบครัวในวัยเยาว์ของเธอเมื่อพ่อและแม่ของเธอแยกทางกัน เธอต้องใช้ชีวิตตามลำพัง ไม่มีผู้ได้รับฟังและช่วยแก้ไขปัญหาคับ เธอจนปัญหาเหล่านั้นสะสมในจิตใจของเธอเป็นระยะเวลาหลายปี ทำให้ตัวเอกหญิงต้องแสดงพฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้า อีกทั้งความไฝ่ฝันที่ตัวเอกหญิงต้องการสร้างชีวิตครอบครัวให้อบอุ่นและสมบูรณ์แบบ เธอจึงคาดหวังต่อชายคนรักให้พาเธอไปสู่ความไฝ่ฝันที่เธอวางเป้าหมายไว้

2. ความไฝ่ฝันบ่งชี้การเข้าสู่โรคซึมเศร้า ตรงตามแนวคิดนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เมื่อคนรักของตัวเอกหญิงไม่เข้าใจถึงจุดประสงค์ การแต่งงาน การสร้างครอบครัวของตัวเอกหญิง ทำให้ตัวเอกหญิงแสดงพฤติกรรม อารมณ์ ของผู้ที่เป็นโรคซึมเศร้า ไม่ว่าจะ เป็นพฤติกรรมที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความเด็ดเดี่ยวต่อการตัดสินใจ จนนำไปสู่การฆ่าตัวตาย

3. ความไฝ่ฝันสื่อจุดจบของชีวิตจากโรคซึมเศร้า ตรงตามแนวคิดจิตแพทย์ คือ Jatchavala (2018) และแนวคิดนักจิตวิทยา คือ Kaewkangwan (2011) ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า เมื่อตัวเอกหญิงหมดกำลังใจในการใช้ชีวิตเนื่องจากความผิดหวังจากชายคนรักที่ไม่เข้าใจถึงความบอบช้ำหรือแผลในใจที่ตัวเอกหญิงสะสมมาตั้งแต่ในช่วงชีวิตวัยเยาว์ของเธอ เธอจึงเลือกทางออกของปัญหาด้วยวิธีการฆ่าตัวตาย

จากข้อค้นพบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิง พบว่า อัตราการฆ่าตัวตายที่เกิดจากโรคซึมเศร้าในสังคมไทยเพิ่มมากขึ้นทุกปี เนื่องจากคนในสังคมปัจจุบันมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบหลาย ๆ อย่าง จนในบางครั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละวันได้ จนทำให้คนในสังคมปัจจุบันมีความเครียดสะสม และความเครียดเหล่านั้นทวีเพิ่มขึ้นจนกลายเป็นโรคซึมเศร้าในที่สุด ดังนั้นโรคซึมเศร้าที่เกิดจากแผลในใจของตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านชนบท* เป็นลักษณะของการจำลองชีวิตผู้ที่มีความเครียดสะสมในใจ จนกลายเป็นผู้ป่วยโรคซึมเศร้าและไม่สามารถหาทางออกให้กับปัญหาได้ จนต้องจบชีวิตด้วยการฆ่า

ตัวตาย ดั่งนั้นโรคซึมเศร้าของตัวเอกหญิงในนวนิยาย *บ้านขนนก* จึงเป็นตัวอย่างในการใช้ชีวิตให้กับผู้คนในสังคมและให้คติสอนใจเมื่อเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ควรนำข้อคิดจากประเด็นของโรคซึมเศร้าไปคิดวิเคราะห์และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข เพื่อที่จะทำให้ชีวิตมีความสุข อีกทั้งยังสามารถรับมือกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

อาจมีการนำประเด็นของโรคซึมเศร้าไปศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะได้มีแนวคิดใหม่ ๆ ขึ้นมาในงานวิชาการ

References

Asoksin, K. (2002). *Baan Khon Nok* (8th ed.). Bangkok: Double Nine Publishing House. [in Thai]

Department of Mental Health. (2019). "Depression" and Survival!. Retrieved on October 5, 2021 from <https://www.dmh.go.th>. [in Thai]

Diawkee, T. (2019). *Revealing Statistics of Suicide, 340 Per Month Due to Depression*. Retrieved on February 20, 2022 from thaihealth.or.th. [in Thai]

Jatchavala, C. (2018). Discourse on psychiatric disorders in modern Thai literature: a study of Piyaporn Saksasem's novels. *Journal of Liberal Arts, Prince of Songkla University*, 10(1), 204-228. [in Thai]

Kaewkangwan, S. (2011). *Personality Psychology Theory (Know us, Know him)* (16th ed.). Bangkok: Moh-Chao-Ban Publishing House. [in Thai]

Meuangkhwa, P., Klongdee, K., & Chaniang, S. (2020). Depression among Thai undergraduate students: the critical role of higher Educational Institutions. *Journal of Nursing, Siam University*, 21(41), 104-116. [in Thai]

MGR Online. (2019). *Sad! A Male University Student in Had Yai Posted a Goodbye Message on Facebook before Hanging Himself in the Bathroom under a Dorm*. Retrieved on November 24, 2021 from <https://mgronline.com>. [in Thai]

Srirak, W. (1999). *The Death of the Protagonists in Thai Literature* (Master Arts), Bangkok. Chulalongkorn University. Retrieved from <https://dric.nrct.go.th>. [in Thai]

Stithyudhakarn, S. (2018). Depression in patients with schizophrenia: Special issue in Nursing Practice. *Journal of Nursing, Chulalongkorn University*, 30(3), 1-13. [in Thai]

Yuden, N. (1991). *A Study of Suicide in Thai Novels from 1977 – 1987* (Master Arts), Bangkok. Chulalongkorn University. [in Thai]